

Sygn. akt : II AKa 42/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Helena Kubaty
Sędziowie	SSA Robert Kirejew (spr.) SSO del. Adam Synakiewicz
Protokolant	Oktawian Mikołajczyk

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Andrzeja Kuklisa

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015 r. sprawy

skazanego **Ł. M.**,

s. M. i A., ur. (...) w C.,

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji obrońcy

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt II K 100/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w pkt VI części wstępnej wyroku po słowach: „4 lat tytułem próby” eliminuje zapis „której wykonanie zarządzone postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...)

w W.z dnia 23 października 2014 roku, sygn. akt (...)”, natomiast po słowach „na kwotę 10 złotych” wprowadza zapis: „której wykonanie w postaci zastępczej kary pozbawienia wolności zarządzone postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...)w W.z dnia 23 października 2014 roku, sygn. akt (...)”,

- z punktu 1 wyroku eliminuje przepis art. 91 § 2 kk i w jego miejsce przyjmuje art. 85 kk;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Częstochowie) na rzecz adwokata T. G.– Kancelaria Adwokacka w K., kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych, w tym 23% VAT, tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu udzielonej skazanemu Ł. M.w postępowaniu odwoławczym;

4. zwalnia skazanego Ł. M. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 42/15

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt II K 100/14 ustalił, że Ł. M. skazany był prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w C.z dnia 18 lipca 2003 r., sygn. akt(...):

- a) za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 15 listopada 2001 roku i w dniu 1 lutego 2002 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- b) za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 13 lutego 2002 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności,
- c) za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w nocy z 27/28 marca 2002 roku i w nocy z 31 marca na 1 kwietnia 2002 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności

jednocześnie wyrokiem tym orzeczono karę łączną w wymiarze 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

II. Sądu Okręgowego w C.z dnia 18 kwietnia 2007 r., sygn. akt (...), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 28 lutego 2008 r., sygn. (...):

- a) za czyn z art. 278 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 31 marca 2005 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- b) za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 16 marca 2005 roku i w dniu 31 marca 2005 roku na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- c) za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 31 marca 2005 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- d) za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 28 kwietnia 2005 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- e) za czyn z art. 242 § 1 k.k. popełniony w dniu 8 czerwca 2005 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności

jednocześnie wyrokiem tym orzeczono karę łączną w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

III. Sądu Okręgowego w C.z dnia 28 kwietnia 2009 roku, sygn. akt (...)

- a) za ciąg przestępstw z art. 280 § 2 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 18 lutego 2005 roku i w dniu 9 kwietnia 2005 roku na karę 4 lat pozbawienia wolności,
- b) za ciąg przestępstw z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 18 marca 2005 roku i w dniu 9 kwietnia 2005 roku na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

jednocześnie wyrokiem tym orzeczono karę łączną w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności.

Kary orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach II i III objęte zostały wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w C.z dnia 11 marca 2010 roku, sygn. akt (...), na mocy którego wymierzono skazanemu jedną karę łączną 6 lat pozbawienia wolności.

IV. Sądu Rejonowego w C.z dnia 3 września 2012 roku, sygn. akt (...), za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 20 lutego 2012 r na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby i karę grzywny orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. w wysokości 20 stawek dziennych, przy ustaleniu wartości jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych;

V. Sądu Rejonowego w C.z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt (...)

a) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 2 marca 2012 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

b) za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 3 marca 2012 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

jednocześnie wyrokiem tym orzeczono karę łączną w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

VI. Sądu Rejonowego dla (...)w W.z dnia 24 lutego 2014 roku, sygn. akt (...), za czyn z art. 297 § 1 k.k. popełniony w dniu 8 marca 2011 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat tytułem próby, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...)w W. z dnia 23 października 2014 roku, sygn. akt (...), oraz karę grzywny orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 i 3 k.k. w wysokości 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wartości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych;

VII. Sądu Okręgowego w C.z dnia 17 grudnia 2013 roku, sygn. akt (...), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 23 maja 2014 roku, sygn. akt(...)

a) za czyn z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 26 maja 2012 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności,

b) za czyn z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 26/27 maja 2012 roku na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

c) za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 26 maja 2012 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

d) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 26/27 maja 2012 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności,

e) za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 27 maja 2012 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności

jednocześnie wyrokiem tym orzeczono karę łączną w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt II K 100/14, Sąd Okręgowy w Częstochowie na mocy art. 86 § 1 i 2 k.k. i art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone względem skazanego Ł. M.w punktach IV-VII kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny orzeczone w punktach IV i VI i orzekł wobec niego karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wartości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Ponadto na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Okręgowego wC.o sygn. akt (...)od dnia 25 września 2012 roku do dnia 13 lutego 2014 roku oraz okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w C.o sygn. akt (...)od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia 26 listopada 2014, zaś na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w C.o sygn. akt (...)w dniu 11 maja 2012 roku, uznając karę łączną grzywny za wykonaną w rozmiarze 2 stawek dziennych.

Na mocy art. 572 k.p.k. w pozostałej części umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, natomiast pozostałe rozstrzygnięcia w wyrokach podlegających łączeniu pozostawiono do odrębnego wykonania, a także rozstrzygnięto o kosztach sądowych zwalniając skazanego od uiszczenia i obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej wysokości kary łącznej i zarzucając nadmierną surowość kary przy braku zastosowania pełnej absorpcji. Obrońca wniósł o zmianę wyroku i wymiar kary łącznej z zastosowaniem pełnej absorpcji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy nie była zasadna i nie została uwzględniona. Konieczne okazało się jednak dokonanie zmian zaskarżonego orzeczenia w zakresie podstawy prawnej wymiaru kary łącznej, a także właściwego określenia w części wstępnej wyroku jednej z kar, które podlegały połączeniu.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń odnoszących się do realnych zbiegów przestępstw, za które Ł. M. skazany został prawomocnymi wyrokami jednostkowymi i trafnie orzekł, że zachodziły przesłanki do orzeczenia kary łącznej obejmującej karę pozbawienia wolności wymienione w punktach IV-VII oraz kary grzywny wyszczególnione w punktach IV i VI części wstępnej zaskarżonego orzeczenia.

Rozstrzygnięcie o umorzeniu w pozostałym zakresie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, niekwestionowane zresztą przez strony, było w pełni uzasadnione. Wskazuje na to fakt, że przed wydaniem wyroku, o którym mowa w punkcie I części wstępnej wyroku łącznego, nie zostało popełnione przez Ł. M. żadne z innych przestępstw, za które został skazany, wobec czego nie została spełniona ogólna przesłanka temporalna z art. 85 k.k. umożliwiająca połączenie kary z punktu I z pozostałymi karami wymierzonymi skazanemu prawomocnymi orzeczeniami przytoczonymi wyżej w punktach II-VII. W dalszej sekwencji czasowej - przestępstwa objęte skazaniami opisanymi w punktach II i III popełnione zostały przed wydaniem pierwszego wyroku skazującego za którekolwiek z nich, jednakże w tym zakresie wymierzono już karę łączną prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w C.z dnia 11 marca 2010 roku, sygn. akt (...)i brak było podstaw do wzruszania tej wcześniej orzeczonej kary łącznej, gdyż pozostałe czyny, których dotyczyły wyroki jednostkowe opisane w punktach IV-VII, popełniono już po wydaniu rzeczonych wyroków jednostkowych z punktów II i III.

Z kolei wszystkich czynów objętych jednostkowymi wyrokami skazującymi z punktów IV-VII części wstępnej zaskarżonego wyroku Ł. M. dopuścił się przed wydaniem pierwszego chronologicznie z tych wyroków jednostkowych, tj. wyroku Sądu Rejonowego w C.z dnia 3 września 2012 roku, sygn. akt (...). Zachodziła zatem prawidłowo stwierdzona przez sąd I instancji konieczność orzeczenia o karach łącznych spajających wymierzone tymi wyrokami jednostkowe kary pozbawienia wolności oraz orzeczone w dwóch przypadkach jednostkowe kary grzywny.

Ponieważ wszystkie przestępstwa, których dotyczyły skazania jednostkowe z punktów IV-VII, zostały popełnione po 8 czerwca 2010 roku, a więc po nowelizacji przepisu art. 89 k.k. poprzez wprowadzenie doń unormowania § 1a, sąd I instancji zobligowany był do połączenia orzeczonych w tych wyrokach jednostkowych kar pozbawienia wolności zarówno z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, jak i kar pozbawienia wolności tzw. bezwzględnych, przy czym wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności mógłby warunkowo zawiesić, jeśli zachodziłyby przesłanki z art. 69 k.k. W rozpatrywanej sprawie przesłanki te nie zachodziły, gdyż zgodnie z przepisem art. 69 § 1 k.k. warunkowo zawiesić można wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze nie przekraczającym dwóch lat, a najwyższa z kar jednostkowych podlegających łączeniu (z punktu VII b), stanowiąca jednocześnie dolną granicę możliwej do orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności, wynosiła 4 lata i 6 miesięcy.

Sąd Okręgowy w Częstochowie trafnie przyjął, że kara łączna pozbawienia wolności obejmująca kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami jednostkowymi, o których mowa w punktach IV-VII części wstępnej zaskarżonego wyroku, musiała mieścić się w granicach od 4 lat i 6 miesięcy (najwyższa kara jednostkowa) do 15 lat (suma kar jednostkowych). Wymierzonej w tych granicach kary łącznej w wymiarze 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia

wolności nie sposób uznać za nadmiernie surową, jak podnoszono w apelacji obrońcy skazanego. Sąd meriti należycie uwzględnił i dokładnie opisał w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wszystkie okoliczności mające w tym przypadku wpływ na wymiar kary łącznej pozbawienia wolności, w pełni zasadnie stosując następnie przy określaniu wymiaru kary łącznej zasadę asperacji ze znacznie przeważającymi elementami absorpcji. Zwrócił uwagę sąd I instancji na rozpiętość czasową pomiędzy poszczególnymi przestępstwami wymienionymi w punktach IV-VII części wstępnej kwestionowanego wyroku, a także na ich odmienność rodzajową. Dodać do tego jeszcze można brak ścisłego związku przedmiotowo-podmiotowego między czynami objętymi odrębnymi wyrokami jednostkowymi, a wszystkie te okoliczności jednoznacznie wskazywały na niemożność zastosowania w tym przypadku postulowanej w apelacji zasady pełnej absorpcji. Zaznaczyć także należy, iż sąd I instancji dokładnie przeanalizował właściwości i warunki osobiste skazanego, uwzględnił jego dotychczasową wielokrotną karalność oraz wziął pod uwagę szczegółowo przytoczoną w uzasadnieniu rozstrzygnięcia pozytywną opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej. Ukształtowana w zaskarżonym orzeczeniu kara łączna pozbawienia wolności musi być uznana, w ocenie sądu odwoławczego, za adekwatną do wszystkich przytoczonych czynników wpływających na jej wymiar i za spełniającą wszystkie ustawowe funkcje kary, natomiast orzeczona w zaskarżonym wyroku kara łączna grzywny wymierzona została w sposób najbardziej korzystny dla skazanego – z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji. Z tych przyczyn apelacja obrońcy Ł. M., w której domagano się jeszcze korzystniejszych dla skazanego rozstrzygnięć, nie mogła zostać uwzględniona.

Niemniej jednak wystąpiła konieczność dokonania korekt wyroku sądu I instancji. Jak sam wskazał w pisemnym uzasadnieniu wyroku sąd meriti, błędnie powołano podstawę prawną wymiaru kary łącznej, albowiem wprowadzono do niej przepis art. 91 § 2 k.k. odnoszący się do kary łącznej obejmującej przynajmniej jedną karę orzeczoną za ciąg przestępstw, gdy tymczasem żadne ze skazań jednostkowych wymienionych w punktach IV-VII części wstępnej zaskarżonego wyroku nie dotyczyło ciągu przestępstw. Dlatego właśnie, w oparciu o przepis art. 455 k.p.k., z podstawy prawnej wymiaru kary powołanej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku wyeliminowano przepis art. 91 § 2 k.k., a w jego miejsce dodano prawidłowy w tym miejscu przepis art. 85 k.k., określający przesłanki orzeczenia kary łącznej w sytuacji, gdy żadna z kar jednostkowych nie została wymierzona za ciąg przestępstw, o którym mowa w art. 91 § 1 k.k.

Ponadto korekty wymagał zapis z części wstępnej zaskarżonego wyroku odnoszący się do zarządzenia wykonania kary orzeczonej w jednostkowym wyroku opisanym w punkcie VI. Sąd I instancji wskazał bowiem, że zarządzono wykonie kary pozbawienia wolności orzeczonej pierwotnie wobec Ł. M.z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...)w W.z dnia 24 lutego 2014 roku, sygn. akt (...). Tymczasem, jak wynika z odpisu orzeczenia znajdującego się w aktach sprawy (k. 74) oraz danych o karalności skazanego, postanowieniem Sądu Rejonowego dla (...)w W.z dnia 23 października 2014 roku, sygn. akt (...), orzeczono jedynie o zarządzeniu wykonania kary zastępczej za grzywnę wymierzoną Ł. M.powołanym wyżej wyrokiem z dnia 24 lutego 2014 roku. Dlatego zmieniono brzmienie punktu VI części wstępnej zaskarżonego wyroku dostosowując je do rzeczywistego stanu faktycznego i prawnego. Jednocześnie sąd odwoławczy stwierdził, że uchybienie to, nie mające charakteru omyłki pisarskiej, tylko pomyłki merytorycznej, nie wpłynęło na treść zaskarżonego orzeczenia o karze łącznej, gdyż bez względu na to, czy jednostkowa kara pozbawienia wolności wymieniona w punkcie VI pozostała karą z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, czy stałaby się ona po zarządzeniu wykonania karą tzw. bezwzględną, sąd I instancji w ostatecznym rachunku i tak obowiązany był objąć ją kształtowanym węzłem kary łącznej pozbawienia wolności, która z kolei musiała być orzeczona w wymiarze nie niższym niż 4 lata i 6 miesięcy, a zatem, jak o tym była już mowa, nie można było orzec o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności.

Poza przedstawionymi zmianami wyrok sądu I instancji w pozostałym zakresie jako trafny i prawidłowy utrzymany został w mocy, a z uwagi na niekorzystną sytuację finansową Ł. M.zwolniono go od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.